

รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต*

A MODEL OF PROMOTION LIFELONG LEARNING IN DIGITAL ERA FOR
NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION CENTRE IN THE FUTURES

วัชรพงศ์พันธุ์ อุปนันท์

Wacharapongpan Upanan

วีระยุทธ ชาทะกาญจน์

Werayut Chatakan

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon si Thammarat Rajabhat University, Thailand

วนิชชากร พงศ์ทัศน

Wanitchakorn Pongtatsana

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Provincial Office of the Non-formal and Informal Education, Thailand

E-mail: khaokew@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ดำเนินการโดยใช้เทคนิควิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 9 ท่าน และภาคีเครือข่าย จำนวน 3 ท่าน ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 274 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์และจัดบรรยากาศให้เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้

* Received 24 August 2021; Revised 18 September 2021; Accepted 22 September 2021

โดยประสานความร่วมมืออย่างหลากหลาย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ อีกทั้งการระดมทรัพยากร 2) รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต มี 8 ด้าน 2.1) สร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้ 2.2) จัดบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ 2.3) สร้างความเชื่อมโยงของแหล่งการเรียนรู้ 2.4) ประสานความร่วมมือ 2.5) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย 2.6) ส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยี 2.7) พัฒนาระบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.8) ระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

คำสำคัญ: การส่งเสริมการเรียนรู้, การเรียนรู้ตลอดชีวิต, ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The objectives of this article were to Develop a model of promotion lifelong learning in digital era for non-formal and informal education centre in the futures. Is divided into 3 phases. The 1st phases, study theories and concepts to define elements. The 2nd phase to develop a model of promotion lifelong learning in digital era for non-formal and informal education centre in the futures by Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) with 17 specially qualified persons who were academicians 5 persons, executives 9 persons, and partnerships 3 persons. And the 3rd phase, a research validate the suitability and feasibility of the model with sampling are administrators 274 persons by online questionnaire. The statistics utilized in the data analysis were frequency, mean, percentage, interquartile range and standard deviation. The research findings were as follow: 1) Elements of promotion lifelong learning found that Creating vision and set the atmosphere, link with learning resources by various collaboration, learning with information technology and requesting cooperation. 2) A model of promotion lifelong learning in digital Era for non-formal and informal education centre in the futures. A study found that there were 8 fields in this model. 2.1) Creating a learning vision 2.2) Self-Learning organizing and culture, 2.3) Links with learning resources, 2.4) Collaboration, 2.5) Learning processes in many method, 2.6) Promoting the use of information and learning technologies 2.7) Development of learning activities 2.8) Requesting cooperation for Learning. 3) A model of promotion lifelong learning in digital era for non-formal and informal education

centre in the futures, Showed suitability as the high level ($\bar{X}$ = 4.43) and feasibility as the high level ($\bar{X}$ = 4.20)

Keywords: Promotion Learning, Lifelong Learning, Non-Formal and Informal Education Centre

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ส่งเสริมการเพิ่มสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอีกทั้งสภาพการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนการสอน ทำให้เกิดช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงคนได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่าความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาจะลดลงในกลุ่มสถาบันการศึกษาของรัฐ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพิ่มขึ้น เป็นต้น มีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และได้รับการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น และยังมีการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ในยุคที่ทุกสิ่งกำลังก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัลแม้แต่ในระบบการศึกษาก็มีความตื่นตัวในการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ด้วยเช่นกัน ทำให้เด็ก ๆ หรือนักเรียน นิสิต นักศึกษามีแนวโน้มที่เปลี่ยนไปในด้านพฤติกรรมการศึกษาหรือการเรียนรู้ทดแทนซึ่งนักวิชาการระบุเกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ว่า “การเปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21” อันเป็นการต่อยอดแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความรู้ด้านวิชาการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้อง “ก้าวข้ามสาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” ทำให้การเรียนการสอนในปัจจุบันถูกพลิกโฉมให้ผู้สอนมีบทบาทแค่เพียงช่วยแนะนำและออกแบบกิจกรรมรวมถึงการสร้างเงื่อนไขที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม

ทักษะชีวิตและอาชีพ รวมถึงทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี คือความท้าทายอย่างแท้จริงในโลกดิจิทัลนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

จะเห็นว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสำคัญมากสำหรับประเทศและกับประชาชน ปัจจุบันสังคมไทยเรานั้น คนในสังคมยังไม่ใช่ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เร่งช่วยกันเปลี่ยนแปลงค่านิยมให้คนไทยเป็นคนที่รักการเรียนรู้มากกว่าความบันเทิง รักการอ่านมากกว่าการพูด รักการแสวงหาความรู้มากกว่ารับข้อมูล ทั้งนี้เพื่อช่วยให้คนไทยสามารถปรับตัวอยู่ในโลกปัจจุบันได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543) เส้นทางสู่การศึกษา Thailand 4.0 โดยการนำเทคโนโลยีและเครื่องมือระบบดิจิทัลเข้ามาช่วยในการพัฒนาและขับเคลื่อนการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการได้จัดส่งเสริมสนับสนุนโครงการสำคัญต่าง ๆ ที่เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 จากการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาเป็นการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา โดยการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาช่วยในการเรียนรู้ได้มากขึ้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่เป็นเครื่องกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความสร้างสรรค์นวัตกรรม และการวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สมัทนา หาญสุริย์, 2563)

อย่างไรก็ตามสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีจุดเน้นในการส่งเสริม สนับสนุน และให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีสาระการเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายและทันสมัยมาเป็นกลไกในการจัดรวมทั้งพัฒนาครูให้เป็นผู้จัดการศึกษา และการเรียนรู้มีอาชีพเน้นพัฒนากระบวนการคิดและการวิจัยให้กับกลุ่มเป้าหมาย ใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงรุกโดยให้ชุมชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมภายใต้การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

จากเหตุผลและสถานการณ์ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต เพื่อเป็นการเพิ่มสมรรถนะหน่วยงานในการให้บริการการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้อง การนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางนำไปใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาและเครือข่ายในการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนและประชาชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต
2. เพื่อพัฒนารูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ซึ่งมีอัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมากและจะเริ่มคงที่ คือ 0.02 โดย แมคมิลแลน (Macmillan, T. T., 1971) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญประเภทนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจหรือผลงานเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและหรือเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีผลการทางวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษตลอดชีวิต ที่มีผลงานปรากฏชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างกว้างขวางหรือมีหน้าที่/บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 คน

1.1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญประเภทนักบริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นผู้บริหารระดับสูงหรือระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการ กศน. หรือรองเลขาธิการ กศน. หรือผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้อำนวยการ กศน. จังหวัด หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 และมีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

การบริหาร กำกับ และติดตามการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 9 คน

1.1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญประเภทภาคีเครือข่ายหรือผู้รับบริการจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นผู้ร่วมทำงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

1.1.2 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต จำนวน 926 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ได้จำนวนทั้งสิ้น 274 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ระยะที่ 1 และแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) EDRF รอบที่ 1

2.2 การร่างรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต EDRF รอบที่ 2 และ 3 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close - Ended Questions) แบบประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 การตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ตรวจสอบเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถาม (Questionnaire) ระยะที่ 1

และแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) EDFR รอบที่ 1 ที่ได้รับความเห็นและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป

3.2 การร่างรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ตรวจสอบ สอบเครื่องมือในการนำแบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยการหาค่ามัธยฐาน (Median : Mdn) ที่มีค่า 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range : IR) ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50

3.3 การตรวจสอบรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตที่เหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจริงระดับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีการหาความเชื่อมั่นเครื่องมือโดยทดลองสอบถาม (Try out) กับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต จำนวน 30 คน โดยสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่มากกว่า 0.70 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ขำนิประศาสน์, 2547) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ที่มีระดับความเชื่อมั่น 0.997

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขออนุญาตนำจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อแจ้งผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในทุกขั้นตอน

4.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดำเนินการด้วยตนเอง

4.3 การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน

4.4 การเก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยสร้างแบบสอบถามออนไลน์ ในระยะที่ 3 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยตนเอง โดยมีสถิติในการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์เนื้อหา องค์ประกอบและข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้สถิติพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต พบว่า

1. องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ตลอดชีวิตที่ชัดเจนหรือออกกฎหมายการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิสัยทัศน์ กำหนดองค์การรับผิดชอบ ผนวกสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต ทบทวนการจัดการศึกษาทุกประเภทให้เอื้อต่อการศึกษาลงชีวิต จัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติสำหรับการเชื่อมโยงและเทียบโอนผลการเรียนรู้ จากการศึกษาทุกรูปแบบ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ผนวกสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย จัดสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาลงชีวิตหามาตรการในการจัดหา ระดมทุน และจัดสรรเงินทุน

2. รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต มี 8 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

1. กำหนดนโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัด

2. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงาน กศน.

3. ทบทวนพันธกิจของสถานศึกษาสอดคล้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของสถานศึกษาให้รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัล

ด้านที่ 2 การจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. จัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลายโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ปรับทัศนคติของชุมชนให้รองรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรับความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสารและนำมาประยุกต์ใช้
4. ส่งเสริมทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อรองรับการเรียนรู้ดิจิทัล

ด้านที่ 3 การสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งเรียนรู้

1. สำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง
2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. จัดการเรียนรู้ในสถานประกอบการต่าง ๆ
4. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงตามระดับสังคม
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ด้านที่ 4 การประสานความร่วมมือ

1. ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้บุคคลมีความต้องการในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง
2. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ร่วมมือกับทุกฝ่ายในการจัดการความรู้ และจัดองค์ความรู้ผ่านระบบออนไลน์
4. จัดทำคลังความรู้ดิจิทัล
5. เปิดโอกาสให้สถาบันและบุคคลทั่วไปได้มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาให้เป็นทางเลือกในการเรียนรู้

ด้านที่ 5 การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1. พัฒนาหลักสูตรเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. จัดเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เหมาะสม
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ประชาชนผู้รู้
4. จัดการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ต่าง ๆ
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้บริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้านที่ 6 การส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

1. จัดระบบข้อมูลข่าวสารการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านสื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศ
2. จัดอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. จัดหาสื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอ เพื่อบริการกลุ่มสนใจอย่างต่อเนื่อง
4. จัดหน่วยให้คำปรึกษาสำหรับการเรียนรู้จากการใช้สื่อเทคโนโลยี
5. จัดทำปฏิทินการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นความสนใจ

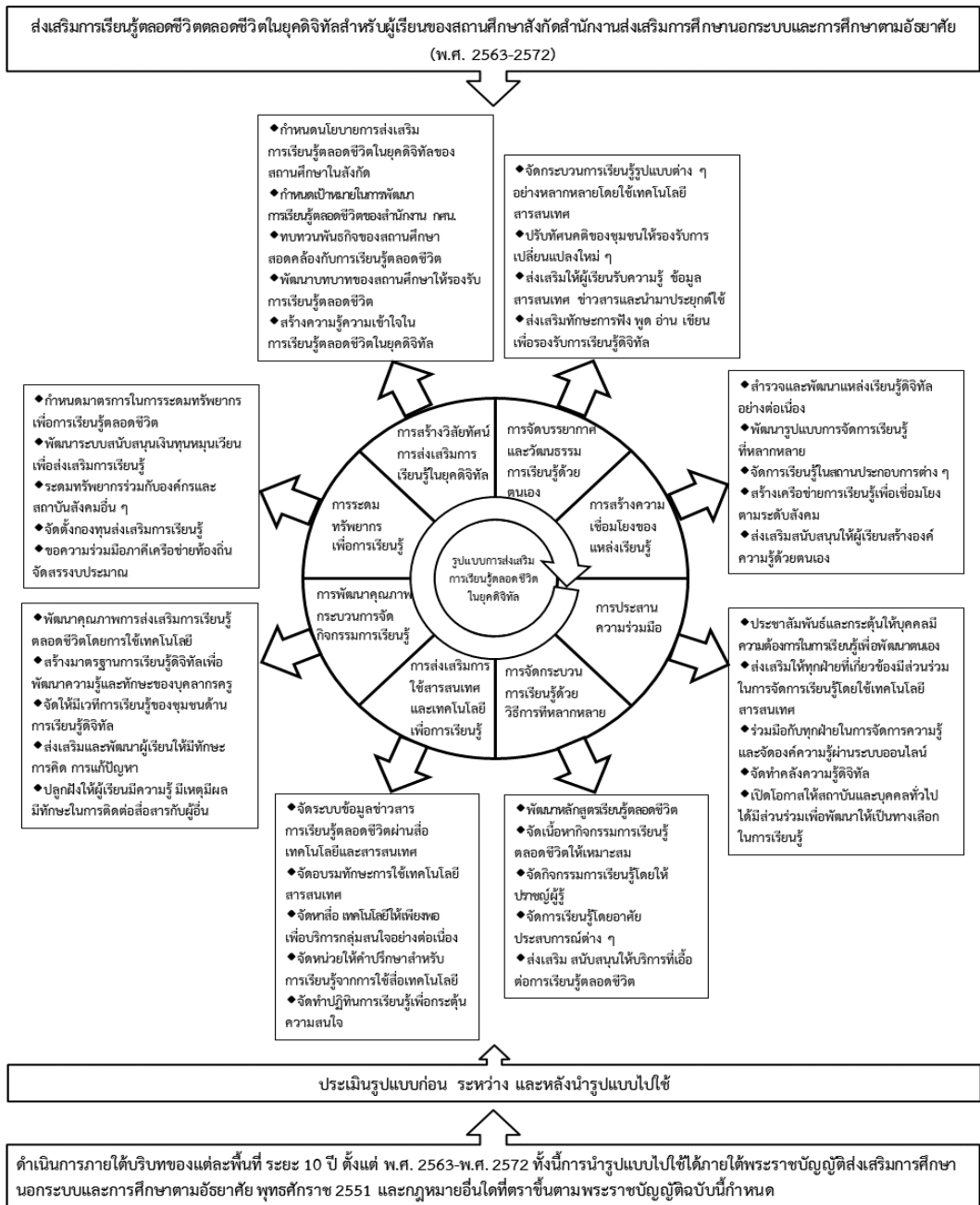
ด้านที่ 7 การพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. พัฒนาคุณภาพการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการใช้เทคโนโลยี
2. สร้างมาตรฐานการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรครู
3. จัดให้มีเวทีการเรียนรู้ของชุมชนด้านการเรียนรู้ดิจิทัล
4. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิด การแก้ปัญหา
5. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ มีเหตุมีผล มีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ด้านที่ 8 การระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้

1. กำหนดมาตรการในการระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. พัฒนาระบบสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
3. ระดมทรัพยากรร่วมกับองค์กรและสถาบันสังคมอื่น ๆ
4. จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการเรียนรู้
5. ขอความร่วมมือภาคีเครือข่ายท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณ

เมื่อจัดกลุ่มประเด็นของการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลแล้วผู้วิจัยจึงได้นำมาจัดเสนอเป็นรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ได้ตามตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายมีความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือด้านการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการประสานความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ ส่วนความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีความเป็นไปได้สูงสุด ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ด้าน คือ ดังนี้ 1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2) ด้านการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ด้านการสร้างเชื่อมโยงของแหล่งการเรียนรู้ 4) ด้านการประสานความร่วมมือ 5) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย 6) ด้านการส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 7) ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 8) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ โนว์เลส (Knowles, M. S. , 1972) ที่พบว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาจะต้องช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างวิสัยทัศน์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง เช่นเดียวกับแนวคิดของ แคนดี้ พิลิป และคณะ (Candy, P. et al., 1994) ซึ่งอธิบายลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ประสบความสำเร็จไว้ว่าผู้เรียนต้องมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เช่นเดียวกับแนวคิดของสมิธและสเปอร์ลิง (Smith, J. & Spurling, A., 1999) ซึ่งได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับรายงานของคณะกรรมการการจ้างงาน การศึกษาและฝึกอบรมประเทศออสเตรเลีย (National Board of Employment, Education and Training, 1996) ได้เสนอว่า บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ ต้องช่วยกันปลูกฝังให้ผู้เรียนอยากจะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่นเดียวกับแนวคิดของเมอร์ฟี และคณะ (Murphy, R. et al., 2001) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วในยุคเทคโนโลยีจำเป็นต้องอาศัยทักษะเฉพาะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจำเป็นต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้ ได้แก่ รู้จักวิธีการเรียนรู้ที่

นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง สามารถสื่อสารใช้เทคโนโลยีและตัวเลขที่เหมาะสม มีแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพ เช่นเดียวกับแนวคิดของแนปเปอร์และครอปเลย์ (Knapper, C. K. & Cropley, A. J., 2000) ได้กำหนดทักษะความรู้พื้นฐานสำหรับการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่การรวบรวม การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ ข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสารแนวความคิดและความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร การวางแผนและการจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากรร่วมกับองค์กรและสถาบันสังคมอื่น ๆ นอกจากนี้ สุมาลี สังข์ศรี ศึกษาเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติในการจัดการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยไว้ โดยกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ชัดเจน สร้างวิสัยทัศน์ กำหนดองค์กรรับผิดชอบรณรงค์ สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต ทบทวนการจัดการศึกษาทุกประเภทให้เอื้อต่อการศึกษาตลอดชีวิต จัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติสำหรับการเชื่อมโยงและเทียบโอนผลการเรียนรู้จากการศึกษาทุกรูปแบบ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ รณรงค์สร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย จัดสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนา บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หามาตรการในการจัดหา ระดมทุน และจัดสรรเงินทุน (สุมาลี สังข์ศรี, 2544) เช่นเดียวกับนิตยา สำเร็จศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สรุปได้ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ทักษะและความสามารถที่เอื้อในการเรียนรู้ 3) เจตคติต่อการเรียนรู้ 4) คุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (นิตยา สำเร็จผล, 2547)

2. การพัฒนารูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต จากการพัฒนา รูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ได้องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการสร้างเชื่อมโยงของแหล่งการเรียนรู้ ด้านการประสานความร่วมมือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้งานวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี ศึกษาเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยต้องกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ชัดเจนหรือออกกฎหมายการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิสัยทัศน์ กำหนดองค์กร รับผิดชอบ รณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต ทบทวนการจัดการศึกษาทุกประเภทให้เอื้อต่อการศึกษาตลอดชีวิต

จัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติสำหรับการเชื่อมโยง และเทียบโอนผลการเรียนรู้ จากการศึกษาทุกรูปแบบ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ รมรณรงค์สร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย จัดสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนา บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หามาตรการในการจัดหา ระดมทุน และจัดสรรเงินทุน (สุมาลี สังข์ศรี, 2544) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรวุฒิ ชนะพันธ์ ที่พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ มีองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 8 ด้าน 1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษา 2) การจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ด้านการสร้างเชื่อมโยงของแหล่งการเรียนรู้ 4) ด้านการประสานความร่วมมือ 5) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย 6) ด้านการส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 7) ด้านการพัฒนาคุณภาพและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ (จักรวุฒิ ชนะพันธ์, 2559)

3. การตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต จากผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชชากร พงศ์ทัศน์ และคณะ ได้นำเสนอว่าการตรวจสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ซึ่งในส่วนนี้เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตส่งให้ผู้ปฏิบัติงานจริงเพื่อสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบซึ่งการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในระดับมาก (วณิชชากร พงศ์ทัศน์และคณะ, 2560) และ ยังสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ จักรวุฒิ ชนะพันธ์ ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งงานวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก (จักรวุฒิ ชนะพันธ์, 2559) เช่นเดียวกับงานวิจัยของรุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ

รูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2548)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการสร้างเชื่อมโยงของแหล่งการเรียนรู้ ด้านการประสานความร่วมมือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ และรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตนี้สามารถนำไปใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้รับการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรกำหนดนโยบายจุดเน้นการดำเนินงานแต่ละปีงบประมาณในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน และสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีความพร้อมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนด้วย 2) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรสนับสนุนให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขตเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการทางการศึกษารูปแบบต่าง ๆ และสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สารสนเทศดิจิทัลที่เป็นหลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ 3) นำรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตไปใช้กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต โดยบูรณาการตามภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา 4) เชื่อมโยงรูปแบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อช่วยให้การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยสถานศึกษามีความชัดเจน 5) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต นำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นกลยุทธ์ขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). ปันสมองของชาติ. กรุงเทพมหานคร: ชัดเชสมิเดีย.

- จักรวุฒิ ชนะพันธ์. (2559). รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*.
- นิตยา สำเร็จผล. (2547). การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. ใน *ดุชนิพนธ์การศึกษาดุชฎิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 8(2), 79-83.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วณิชชากร พงศ์ทัตนาและคณะ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในอนาคต. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2563). *แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน.
- สมัทนา หาญสุริย์. (2563). การศึกษาบนโลกดิจิทัล. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 8(31), 9-21.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2544). *รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.
- Candy, P. et al. (1994). *Developing Lifelong Learners Through Under Graduate Education*. Australian Government Publishing Service. *Educational and psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Knapper, C. K. & Cropley, A. J. (2000). *Lifelong Learning in Higher Education*. Great Britain: Kogan Page.

- Knowles, M. S. . (1972). Toward a Model of Lifelong Education. Boston: Boston University.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Macmillan, T. T. (1971). The Delphi Technique. In Paper Presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development (pp. 3-5). Monterey: California.
- Murphy, R. et al. (2001). What Do We Know About Developing Lifelong Learners? Nottingham: CDELL.
- National Board of Employment, Education and Training. (1996). Lifelong Learning-Key Issuees. Canberra: Australian Government Publishing Service.
- Smith, J. & Spurling, A. (1999). Lifelong Learning Riding the Tiger. London: Cassell.